

Methode leerKRACHT

Verbetering onderwijskwaliteit door gestructureerde samenwerking

Ruim 10 jaar geleden maakte de RVKO voor het eerst kennis met de methodiek leerKRACHT, in het kader van de verbetercultuur. Inmiddels maken veel scholen gebruik van deze evidence based aanpak voor het verbeteren van de onderwijskwaliteit en de onderlinge samenwerking. Bovenschools begeleider verbetercultuur Evelyne Derks

sprak met drie collega's over de ontwikkeling van de schoolcultuur met behulp van leerKRACHT.

Yvonne Hoppener is nu directeur op De Vliedberg en was als verandercoach in 2013 betrokken bij de eerste scholen die gingen werken met leerKRACHT: 'Het jaar daarvoor waren er twee pilots uitgevoerd met deze werkwijze, op de Kleine Prins en de Klimophoeve. Die verliepen zó positief dat er al snel meer scholen aanhaakten: de Contrabas en de Theresiaschool bijvoorbeeld. In die fase werd er gewerkt met een externe coach van stichting leerKRACHT zelf, maar het College van Bestuur wilde de benodigde kennis ook intern opbouwen. Er is toen besloten iemand uit de eigen organisatie als coach RVKO-scholen te laten helpen met het doorlopen van het traject, en dat werd ik.'

Veel interesse bij scholen

'Ik heb een bootcamp gevolgd bij stichting leerKRACHT en ben daarna aan de slag gegaan bij de scholen die zich hadden aangemeld. Het enthousiasme was zó groot, dat we er al snel drie collega's bij moesten halen. Per school gaven wij alle trainingen zelf, acht weken lang, aan groepen van maximaal acht leerkrachten: soms dus in drie of vier 'golven'. We hielpen de scholen met het hele veranderverhaal: hoe, wat, waarom? Waarom zou je dit willen doen? Wat kan het opleveren voor de leerlingen, het team, de schoolcultuur, de ouders? Na dat eerste jaar traiden we de leerkrachten van de eerste 'golf' om de training daarna aan hun collega's te geven, om de expertise ook te verankeren in de school.'

Samen beter worden

Evelyne Derks maakte als directeur van Montessorischool Capelle enige jaren geleden al kennis met leerKRACHT. Sinds dit jaar is ze op het bestuursbureau aangesteld als bovenschools begeleider verbetercultuur bij de stafafdeling Onderwijs en identiteit.

Evelyne: 'Goed onderwijs begint bij goede leerkrachten. Bij een verbetercultuur is het motto 'Samen elke dag een beetje beter'. De RVKO is een Professioneel Lerende Organisatie: een gemeenschap van leerkrachten die gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor het leren en ontwikkelen van kinderen. Wanneer je samen successen behaalt en hierdoor meer impact hebt op het leren en de ontwikkeling van kinderen, draagt dit ook bij aan het werkgelek.'

'Goed onderwijs begint bij goede leerkrachten'

'De rol van de (school)leiding is belangrijk bij een positieve ontwikkeling van de schoolcultuur, bijvoorbeeld bij het faciliteren en stimuleren van gezamenlijk leren van elkaar. De schoolleider is cruciaal voor de kwaliteit op school. Schoolleiders hebben een grote invloed op de gezamenlijke cultuur, maar uiteindelijk is het hele team verantwoordelijk voor de onderwijskwaliteit.'

Waarin onderscheidt leerKRACHT zich van de traditionele manier van samenwerken?

Ellen Aarts startte onlangs als directeur op de Vijfster, waar al langer werd gewerkt met leerKRACHT: 'Het is veel efficiënter: bij een wekelijkse bordsessie van een kwartier ga je meteen de inhoud in. Dus je hebt meer focus. Maar de methode is geen

keurslijf: er wordt per keer bekeken waar op dat moment behoefte aan is bij het team. Je hebt wel vaste elementen, zoals een doelensessie aan het begin, wekelijkse bordsessies onderweg en een retrospectieve aan het eind.'

'LeerKRACHT zorgt voor duidelijkheid en focus'

Evelyne: 'Een school heeft vaak heel veel doelen en ambities; leerKRACHT kan dan helpen om te trechteren tot drie thema's in een jaar waar je echt met elkaar een verbeteringslag wilt maken. Dat zorgt voor duidelijkheid en focus.'

Ingebed in systeem

Ellen: 'Dat klopt; het zit bij ons op de Vijfster inmiddels helemaal ingebed in ons systeem. We hebben in april een evaluatiedag, waarbij we kijken naar de behaalde resultaten van het afgelopen jaar en de doelen voor het volgende schooljaar. We werken dat

binnen het team uit en daaruit komen expertgroepen voort, die aan de slag gaan met een bepaald thema. Zij zijn dan samen met de aanjagers – de ambassadeurs van leerKRACHT binnen de school – verantwoordelijk voor dat doel in het jaarplan. Je doet het dus echt samen!'

Evelyne: 'Het mooie van de methodiek is dat je samen regelmatig successen behaalt. Doordat het jaar is onderverdeeld in relatief korte perioden, kun je snel zien of je je doelen behaalt en wat er nog moet gebeuren. Je ziet meteen wat de kinderen er in de klas van merken.'

Snel resultaat

Gaby Hoogenboom kende de methode al uit haar tijd als leerkracht op de Kleine Prins. In augustus startte zij als directeur op de Mr. Van Eijckschool, waar dit schooljaar is begonnen met de methodiek. 'Je ziet inderdaad snel resultaat. We hebben gisteren voor het eerst een bordsessie gehouden over woordenschat, een doelensessie voor wat we deze week willen bereiken. En daar gingen de leerlingen vandaag al mee aan de slag!'

Korte en overige acties

Evelyne: 'Dat klopt. Acties zijn kort, dus je maakt afspraken over wat je deze of volgende week gaat doen in de klas. Daarnaast zijn er op het leerKRACHT-bord de 'overige' acties, voor de middel-lange termijn. Bijvoorbeeld verdieping in recent wetenschappelijk onderzoek, zodat je in een volgende werksessie het team nóg beter kunt informeren over een onderwerp.'

'Met een kwartier bij het bord staan verbeter je het onderwijs niet'

'Met alleen korte bordsessies red je het trouwens niet. De methodiek kent vier onlosmakelijk aan elkaar verbonden instrumenten: bordsessies, gezamenlijk lesontwerp, lesbezoek en feedback, en de stem van de leerling. Daaromheen zitten zaken zoals de ambities van de school, de doelen, de ritmiek van bij elkaar komen en de evaluatiemomenten, zoals het 'retrospective' of een 'leerling-arena'.'

Verbetercyclus

Evelyne geeft een voorbeeld van hoe dat in de praktijk in elkaar grijpt: 'Stel dat het in de bordsessie gaat om het instructiemodel en ik vind dat ingewikkeld. Dan vraag ik aan de leerKRACHT-aanjager in mijn team: 'Wil jij met mij meedenken hoe ik dat anders kan doen, ook gelet op wat we weten vanuit de gezamenlijke datamuur en het wetenschappelijk onderzoek? Zij of hij komt dan in mijn les kijken wanneer ik dat stukje geef, welk effect dat heeft op de leerlingen: laten ze bijvoorbeeld hoge betrokkenheid zien? Op basis van die feedback kan ik dan de les aanpassen, om zo het onderwijs elke keer weer een stapje beter te maken. En als dat dan gewerkt heeft, komt dat naar voren bij de evaluatie aan het einde van het jaar, de retrospectieve. Daarbij wordt wat je gedaan hebt, geborgd via een 'Zo-doen-we-het-hier'- of kwaliteitskaart.'

V.l.n.r.: Yvonne, Ellen, Evelyne en Gaby.

Gaby: 'Er komt in het begin veel op je af, dat heb ik hier op de Mr. Van Eijckschool ook wel gemerkt, veel termen en nieuwe begrippen. Maar ik zie nu, na de eerste periode, al effect. Op deze school is de afgelopen jaren hard gewerkt aan een nieuwe visie, maar het liep steeds vast op samenwerking. We wilden meer en effectiever samenwerken en de gemaakte afspraken borgen, maar dat lukte steeds maar niet. Ik had in het verleden al kennisgemaakt met leerKRACHT en had zoiets van: 'Dat zou wel eens een goede methode kunnen zijn om onze doelen in het vizier te houden en elke dag een stukje beter te worden.'

'Doe wat werkt!'

Ze vervolgt: 'We kijken nu eerst wat er bewezen effectief is, op basis van wetenschappelijk onderzoek, in plaats van 'Dat vind ik zo'n leuk spelletje'. En dan kijken we wat we daar morgen al van kunnen meenemen in onze lessen.'

'Wij zijn nu zoals gezegd bezig met verbetering van woordenschat. Dat betekent niet dat je dat vandaag in de bordsessie bedenkt en dat je dan morgen aan de slag gaat. Er is een focusgroep al weken bezig met het verzamelen van kennis uit diverse bronnen en het maken van een datamuur met die informatie. Je bereidt een volgend thema dus altijd goed voor.'

'LeerKRACHT zorgt voor structuur in je school'

Yvonne: 'Je moet dus het hele jaar ook goed vooruitkijken, planning is een belangrijk onderdeel van leerKRACHT en dat zorgt voor extra structuur in de school. Op de Vliedberg plannen wij in het voorjaar alle thema's voor het volgende schooljaar, inclusief een dataplan.'

'Wij zijn allemaal lerend'

Evelyne: 'Het mooie van leerKRACHT is ook dat iedereen lerend is, er is niet één iemand die alles al weet. De leerKRACHT-coaches lopen qua kennis maar één week voor op de rest van het team. Je leert en werkt samen! Iedereen is ook verantwoordelijk voor het totaal, het gaat om horizontaal leiderschap.'

